

2016
udgave

GLAS

MADAFFALD

TRÆ

PAPIR

PAP

PLAST

METAL

Læs
denne pjece
og bliv klogere på,
hvad der er op og ned,
når vi taler om affald
og genanvendelse
i Danmark.

Genanvendelse af affald fra husholdninger!

Hvordan måler vi genanvendelse?

Hvor meget genanvendes?

Hvad er fokusmaterialer?

Giver høje genanvendelsesprocenter bedre miljø?

Mere genanvendelse af husholdningsaffald!

Regeringen udsendte i maj 2014 "Danmark uden affald – ressourceplan for affaldshåndtering 2013-2018". En væsentlig målsætning i ressourceplanen er at øge genanvendelsen af affald fra husholdninger.

Specielt er der fokus på papir, glas, pap, metal, plast, træ og madaffald. Her fastlægges en målsætning om, at der skal genanvendes 50% af de syv fokusmaterialer i 2022.

Dette er af mange blevet udlagt og opfattet som om, at vi skal nå et mål om at genanvende 50% af vores husholdningsaffald i 2022. Det er forkert, idet vi allerede genanvender mere end 50% af vores husholdningsaffald, men vi genanvender ikke 50% af de syv fokusmaterialer!

For at forstå det og i øvrigt få en fælles forståelse af, hvad der er op og ned, når vi taler om genanvendelse af husholdningsaffald, vil vi i det efterfølgende besvare følgende spørgsmål:

- Hvordan måler vi genanvendelse i Danmark og EU?
- Hvor meget genanvender vi af alt vores husholdningsaffald, og hvor meget af de syv fokusmaterialer?
- Hvad betyder EU-begrebet "kommunalt affald", og hvor meget genanvender vi af det?
- Er man bedst, hvis man har den højeste genanvendelsesprocent?

Vi ønsker at bibringe læseren en forståelse af, at genanvendelsesprocenter er én måde, hvorpå vi kan vurdere kommuner og affaldsselskabers indsats. En måde, der både har fordele og ulemper, men aldrig i sig selv kan give et fuldstændigt billede af de enkelte kommunernes og affaldsselskabers indsats.

God læselyst.

Hvad viser en genanvendelsesprocent?

I Danmark og EU er genanvendelsesprocenter ikke udtryk for, hvor meget affald der rent faktisk genanvendes. Genanvendelsesprocenten er et udtryk for, hvor meget affald der er indsamlet **med henblik på genanvendelse**.

Ikke alt indsamlet affald genanvendes

Det er en undtagelse, hvis alt det affald/materiale, vi indsamler til genanvendelse, rent faktisk genanvendes. Det skyldes typisk, at affaldet er "beskidt", blandet med andet affald (fejlsorteret) eller bliver ødelagt i løbet af behandlingsprocessen. Hvor meget, der genanvendes ud af den samlede mængde, varierer derfor – helt ned til 30-50% for nogle fraktioner og op til 95-99% for andre.

Genanvendelse bliver målt ud fra vægt

Genanvendelsesprocenten er baseret på affaldets vægt. Det betyder, at kommunerne og affaldsselskabernes indsamling af tunge fraktioner som fx træ og organisk affald vægter mere end lettere fraktioner, når genanvendelsesprocenten udregnes.

Miljøeffekten vises ikke

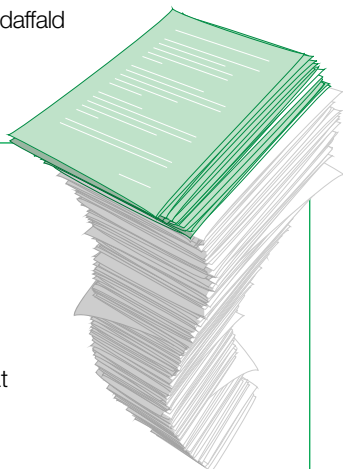
Der kan være meget stor forskel på miljøeffekten ved at genanvende ét tons kobber, ét tons syltetøjsglas, ét tons metaldåser, ét tons papir, ét tons madaffald eller ét tons mobiltelefoner. Denne forskel kommer ikke til udtryk, når vi beregner genanvendelse alene ud fra vægten.

For nogle fraktioners vedkommende er der forsat debat om, hvor vidt genanvendelse er en miljømæssig fordel. Det gælder fx madaffald og dele af plastaffaldet.

Fakta:

80% af indsamlet papir bliver genanvendt

Hovedparten af danske husstande sorterer i dag papir fra til genanvendelse. Op til 10% af papiret i containerne fra husstandene indeholder andre former for affald, der må sorteres fra. I forbindelse med viderebearbejdningen af papiret mistes endnu 10% i processen. Det betyder, at for hvert 100 kg affald i papircontaineren bliver de 80 kg til papir igen.

Genanvendelse af husholdningsaffald

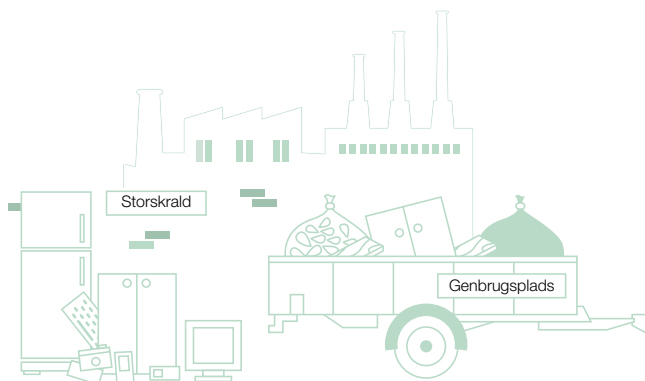
De danske husholdninger sendte i 2014 mere end halvdelen af alt deres affald til genanvendelse. Husholdningerne sorterer affald i køkkener og indkørsler, samler og bundter haveaffald, lægger vejen forbi flaskecontaineren, stiller storskrald ud til afhentning og kører affald på genbrugspladsen.

Husholdningsaffald er ben fra lørdagskyllinger, blade fra træerne, juicekartoner, aviser, dåser, gamle sko, mobiltelefoner, brugte cykler, ødelagte reoler, tomme shampooflasker, støvsugerposer og lignende.

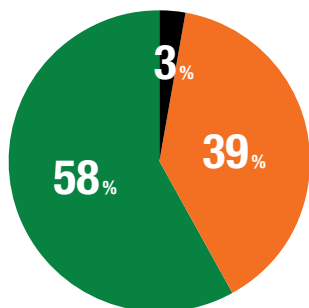
Det har i mange år været procenten for genanvendelse af al husholdningsaffald, vi har målt på – og sat mål for – i Danmark. Kun undtagelsesvist er der opstillet mål for specifikke fraktioner – fx papir og elektronikskrot.

Dansk Affaldsforening har beregnet, at der i Danmark genanvendes 58% af husholdningsaffaldet, 39% bruges til at producere fjernvarme og el, mens de sidste 3% deponeres.

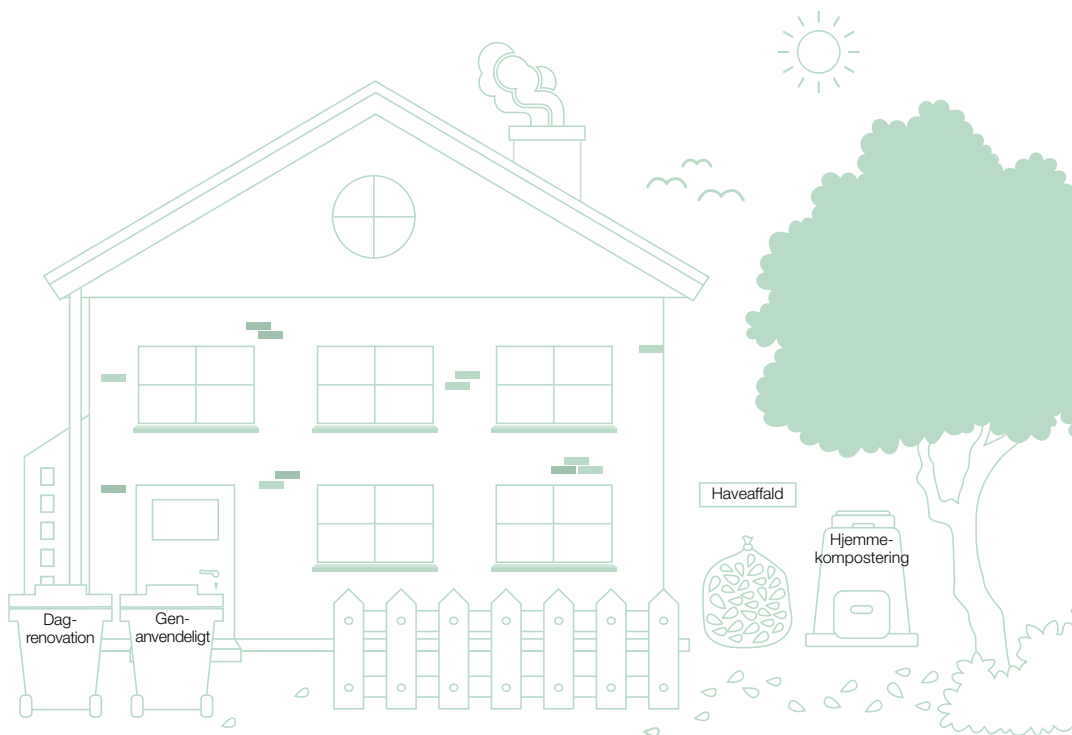
Beregningerne er baseret på tal fra Dansk Affaldsforenings medlemmer, og tallene dækker ca. 2,6 mio. indbyggere, herunder 1,2 mio. husstande og 110.000 sommerhuse.

Behandling af affald fra husholdninger og genbrugspladser

- TIL GENANVENDELSE
- TIL ENERGI
- TIL DEPONI

Særligt mål for syv udvalgte fokusmaterialer

I ressourcestrategien er der sat fokus på syv materialer fra husholdninger, hvor der i 2022 skal opnås en genanvendelse på 50%. Det drejer sig om papir, glas, pap, metal, plast, træ og madaffald.

De syv fokusmaterialer er valgt ud fra en forventning om, at det er muligt at øge genanvendelsen med en økonomisk og miljømæssig gevinst samt det faktum, at vi i EU regi vil blive målt på flere af fraktionerne (papir, metal, plastik og glas).

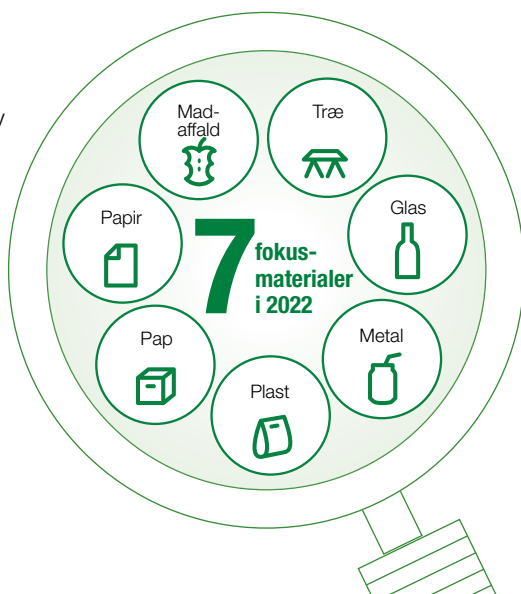
De syv fraktioner udgør kun en del af den mængde affald, der bliver frembragt af en husholdning. Fx indgår elektronikaffald, bygge- og anlægsaffald, haveaffald og farligt affald ikke i beregningerne.

Genanvendelsesprocenten for de syv fokusmaterialer beregnes efter en særlig formel, hvor også restaffald til forbrænding indgår. Der kan altså godt genanvendes mere end 50 % af en eller flere fokusmaterialers potentiale uden at opfylde målsætningen. Ligeledes kan målsætningen godt opfyldes, selvom der for en eller flere fraktioner indsamles mindre end 50% af potentialet.

På baggrund af de 1,2 mio. husstande og 110.000 sommerhuse, der indgår i vores undersøgelse, har vi beregnet, at den gennemsnitlige genanvendelse for de syv fokusmaterialer er 33%. Kommuner og selskaber, der udsorterer organisk affald og træ til genanvendelse, opnår en højere genanvendelsesprocent end de andre kommuner, der indgår i undersøgelsen.

For at nå målsætningen i 2022 på 50%, skal kommuner og affaldsselskaber næsten fordoble genanvendelsesprocenten af de syv fokusmaterialer set under ét.

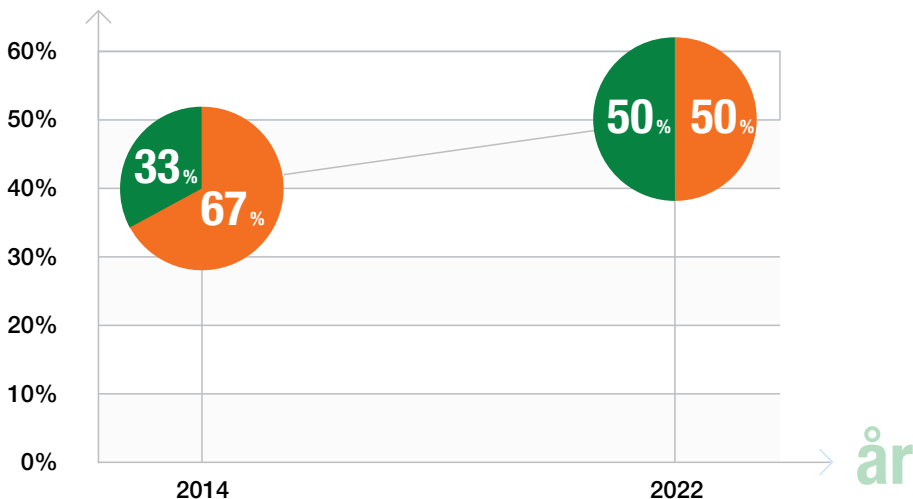
50% af

Genanvendelse af fokusmaterialer

● TIL GENANVENDELSE

● TIL ENERGI

Fakta:

Her er nogle af de udfordringer kommuner og affaldsselskaber står over for de kommende år, når de vil øge genanvendelsen af de syv fokusmaterialer:

Skal vi øge effektiviteten i de eksisterende ordninger?

Skal vi udvide de eksisterende ordninger til flere fraktioner?

Skal vi etablere nye ordninger for bl.a. organisk affald og plast?

Hvordan skal vi tilpasse ordningerne, hvis affaldssammensætningen ændrer sig?

Skal vi styrke kommunikationen og dialogen med borgerne om, hvilke løsninger der giver mening for dem, og hvordan vi får dem til at sortere mere og bedre?

Kan vi stille flere krav til aftagerne, når vi sender de genanvendelige materialer i udbud?

Hvordan forholder vi os til forholdet mellem vægt, genanvendelsesprocenter og miljøeffekt?

Genanvendelse af kommunalt affald i EU

I EU måler og sammenligner vi genanvendelsen af ”kommunalt affald” landene imellem.

”Kommunalt affald” er ikke entydigt defineret i EU, men optræder i forskellige udgaver. Der er dog enighed om, at ”kommunalt affald” omfatter affald fra husholdninger og lignende affald fra handel, industri og institutioner – dog ikke bygge- og anlægsaffald.

Når det enkelte medlemsland opgør sin genanvendelse af kommunalt affald, er det baseret på landets fortolkning af kommunalt affald, og hvordan landet præcist definerer genanvendelse og nyttiggørelse.

Derfor er sammenligning af genanvendelsesprocenter for ”kommunalt affald” på tværs af landegrænser belagt med en væsentlig usikkerhed.

På baggrund af de usikre præmisser, genanvender vi i Danmark 45% af det "kommunale affald", hvilket placerer os på en 8. plads, mens Østrig ligger nummer 1. En forklaring herpå er, at Østrig komposterer og bioforgasser madaffald, hvilke defineres som genanvendelse. I Danmark laver vi strøm og varme ved at brænde madaffaldet – hvilket defineres som energjudnyttelse.

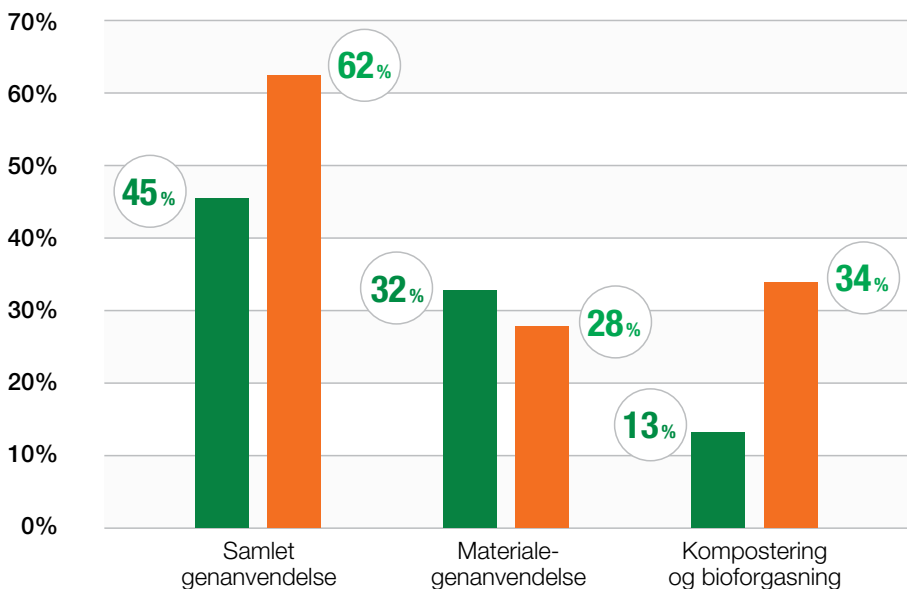
Den største udfordring i Europa er fortsat de store mængder affald, der deponeres. Således blev ca. 32% (ca. 80 millioner tons) af de samlede mængder kommunalt affald deponeret i 2012.

50% af kommunalt affald

Genanvendelse i Danmark og Østrig

(Eurostat-tal 2012)

DANMARK
ØSTRIG

Er man bedst, hvis man har **den højeste genanvendelsesprocent?**

Nej – ikke nødvendigvis. Genanvendelsesprocenten viser, hvor stor en procentdel der i vægt indsamles til genanvendelse, men siger ikke noget præcist om den samlede miljømæssige og økonomiske effekt.

For at kunne vurdere, hvem der er bedst, skal det undersøges, hvor stor en andel af det indsamlede affald, der reelt genanvendes. Der er ikke meget miljø i at indsamle 100 tons, hvis kun de to tons genanvendes. Så er det bedre at indsamle 50 tons og genanvende de 48 tons.

Dernæst skal der ses på, hvilke fraktioner der genanvendes. Alt andet lige er det miljømæssigt og økonomisk bedre at genanvende ét tons kobber end ét tons sylte-tøjsglas.

Som minimum skal der derfor ses på, hvilke fraktioner der indsamles, hvor meget der indsamles, og hvor meget der reelt genanvendes, hvis det skal vurderes, hvem der gør det bedst.

Det skal understreges, at ressourcestrategien også indeholder andre målsætninger, specielt i forhold til bygge- og anlægsaffald, affald fra servicesektoren, elskrot, batterier og shredderaffald. En indsats her kan vise sig at have større effekt end at gå efter de syv fokusmaterialer.

Affaldsforebyggelse og direkte genbrug tæller ikke med

Regeringen udsendte i april 2015 sin strategi for affaldsforebyggelse – Danmark uden affald II. Forebyggelse og direkte genbrug ligger højest i EU's affaldshieraki, og derfor skal vi som samfund helst sætte ind her.

Mange kommuner og affaldsselskaber vil eller gør allerede en indsats i relation til forebyggelse og direkte genbrug. Det er fx at arbejde for at undgå madspild eller sige nej tak til reklamer. Det samme gælder for initiativer, der fremmer direkte genbrug, fx møbler vi afleverer i den lokale genbrugsbutik, tøj og sko til genbrug, ting og sager til loppemarkeder, køb og salg på Den Blå Avis mv.

Forebyggelse og direkte genbrug er godt for miljøet, men når vi tager mængderne ud af affaldsstrømmene, bliver det sværere at opnå høje genanvendelsesprocenter. Det kan give et incitament til i højere grad at gå efter genanvendelsesprocenter frem for at arbejde for forebyggelse og genbrug. Det bør selvfølgelig ikke være tilfældet.

Fremtidens genanvendelsesprocent?

Det er afgørende, at såvel Miljøstyrelsen som kommuner og affaldsselskaber holder fokus på, at der først og fremmest skal gøres en indsats på de områder, hvor der er størst miljømæssig og økonomisk effekt. Ingen har gavn af en blind jagt på at indsamle 50% af de syv fokusmaterialer til genanvendelse.

Der er i branchen bred enighed om, at den måde vi i dag anvender genanvendelsesprocenten på er utilstrækkelig. Det gælder på såvel lokalt som nationalt og internationalt niveau. Udfordringen er at finde et brugbart alternativ.

Vi er i gang med at se på, om det er muligt at måle, hvor stor en del af affaldet, der rent faktisk genanvendes og indgår i nye produkter/materialer, herunder hvilken miljøeffekt den konkrete fraktion giver.

Vi vil også gerne diskutere, hvordan vi kan inddrage andre faktorer, når indsatsen vurderes, herunder fx forebyggelse og direkte genbrug eller afledte effekter i andre sektorer som fx landbruget og energisektoren.

2016
udgave

Om Dansk Affaldsforening

Dansk Affaldsforening har 53 medlemmer blandt kommuner og kommunale selskaber i Danmark og på Færøerne. Medlemmerne indsamler og håndterer husholdningsaffald og erhvervsaffald fra 98 kommuner for 5,6 mio. borgere.

Læs
denne pjece,
og bliv klogere på
hvad der er op og ned
når vi taler om affald
og genanvendelse
i Danmark.